

Jelica Šumič Riha

***Est deus in nobis* ali volja do užitka**

Ključne besede: Sade, Epiktet, želja, volja, prohairesis, um, užitek

V »Kantu s Sadom« Lacan uprizori dva nezdružljiva para, nezdružljiva natanko v tisti meri, v kateri združujeta um in užitek: na eni strani Kanta s Sadom, na drugi strani Sada z Epiktetom. Če je Sade sparjen s Kantom, zato da bi se pokazala skrita gonilna sila Kantovega moralnega zakona, pa nam združitev Epikteta in Sada razodene Sadovo manjkavost kot želječega subjekta. Sledeč Lacanovim opazkam glede radikalne spremembe subjektovega statusa na koncu analize, ki je posledica vzpostavitve novega razmerja med željo in voljo, bo pričujoči prispevek preiskoval dve modalnosti subjektovega soočenja z voljo Drugega do užitka: Sadovo in stoiško. Opirajoč se na nekatere ključne točke zблиževanja in razhajanja omenjenih dveh modalnosti subjektovega soočanja z voljo do užitka, bo avtorica raziskala pogoje možnosti etike brez Drugega, natančneje povedano, etike gona, ki omogoča neperverzno prekoračitev načela ugodja.

Rado Riha

The Second Copernican Turn of Kant's Philosophy

Key words: Copernican turn, "transcendental difference", self-critique of reason, a thought's thing, reflecting judgement, universal, singularity

What is at issue in this article is the thorny question of the relationship between reason and enjoyment such as it can be elaborated from the perspective of Kant's philosophy being considered to be the very epitome of "pure reason". According to the central thesis advanced in this essay, the revolution in the way of thinking inaugurated by the famous Kantian "Copernican turn" in philosophy, which consists in the recognition of thought's affection by a thing that at one and the same time belongs to thought as it makes it think, and evades its grasp, requires for its completion an additional, "second" Copernican turn. With the second Copernican turn, accomplished only in the *Critique of Judgement*, Kant takes up the "transcendental difference" between appearance and the thing-in-itself, introduced in the first *Critique*, and advances the problem of thought's affection beyond the result of the first *Critique*. The author argues that in order to tackle the ontological status of the thing itself, which functions, in objective reality, as an element that is excluded from it, further conditions are required than those provided by the critique of speculative reason. The making visible, in objective reality, of the material traces of this presence of the absence, implies a reflection upon the presence of the ideas of reason in empirical reality, a reflection capable of attributing to empirically given contingent particularities the status of the cases of the ideas of reason. At stake in these cases is the peculiar way that reason's ideas manifest their presence in the world, and, consequently,

the possibility of conceiving a new kind of the universal that can only be effected through the reflecting power of judgement. In affirming the existence of the cases of the Idea, i.e., the existence of the universal within the given objective reality, the reflecting power of judgement endows thought with an orientation, thus rendering the re-constitution of this reality possible.

Rado Riha

Drugi kopernikanski obrat v Kantovi filozofiji

Ključne besede: kopernikanski obrat, »transcendentalna razlika«, samokritika uma, stvar misli, reflektirajoča sodba, univerzalno, singularnost

Prispevek preiskuje težavno vprašanje razmerja med umom in užitkom, kot ga lahko opredelimo iz perspektive Kantove filozofije, ki nastopa kot sinonim »čistega uma«. Temeljna teza pričujočega članka se osredinja na revolucijo v načinu mišljenja, ki je v filozofiji nastopilo s slovitim Kantovim »kopernikanskim obratom«. Slednji izhaja iz priznanja aficiranosti misli s stvarjo, ki sicer sodi k misli pripada, saj jo sili misliti, a si je ta vseeno ne more prisvojiti. Teza pričujočega članka je, da to zahteva »drugi« kopernikanski obrat. Z drugim kopernikanskim obratom, dovršenim šele v *Kritiki razsodne moči*, Kant povzame »transcendentalno razliko« med videzom in stvarjo-na-sebi, podano že v prvi *Kritiki*, vendar problem aficiranosti misli seže onkraj dognanj prve *Kritike*. Da bi se lahko lotili ontološkega statusa stvari na sebi, ki znotraj objektivne realnosti deluje kot iz nje izključeni element, ugotavlja avtor, morajo biti izpolnjeni dodatni pogoji poleg tistih, že podanih s kritiko spekulativnega uma. Zato da bi naredili vidne materialne sledi prisotne odsotnosti znotraj objektivne realnosti, moramo reflektirati prisotnost idej uma v empirični realnosti. Gre torej za refleksijo, ki je zmožna empirično danim kontingentnim partikularnostim pripisati status primerov idej uma. Ključno vprašanje pri tem pa se nanaša na specifičen način, kako ideje uma manifestirajo svojo prisotnost v svetu, in, posledično, na možnost zasnovanja nove vrste univerzalnega, do katerega lahko pride-mo zgolj s pomočjo reflektirajoče razsodne moči. Z zatrjevanjem obstoja primerov idej, tj. obstoja univerzalnega znotraj dane objektivne realnosti, reflektirajoča razsodna moč misli določi orientacijo, s čimer omogoči ponovno vzpostavitev dane realnosti.

Sigi Jöttkandt

Repetition and Inscription in Europe's Dream-Land

Key words: Slavoj Žižek, refugees, Edgar Allan Poe, Mary Shelley, Jacques Lacan, Lituraterre

In *Against the Double Blackmail*, his recent collection of essays on the contemporary global crisis, Slavoj Žižek argues that what we need is a Wiederholung of Europe. He writes, "through a critical engagement with the entire European tradition, one should repeat